

Preproste besede

1925-27

1✓

letovi.

1945/46

novinarski

brošek

šentruport

V Č A S I H P A Č N I M A M O S R C A

Med glavnim šolskim odmorom sem šla od malice. Počasi sem stopala po stopnicah in zadela v nekaj mehkega. Ozrla sem se in zagledala velik bel kos kruha. Ker zgrozila sem se, le kdo je to storil, kdo je bil tako nesramen. Bila sem razočarana. S tem kosom, ki je ležal tam, in s kosi kruha, ki ležijo po szetnjakih, koših, celo po cesti, s kruhom, ki se valja doma, bi lahko rešili na tisoče mladih in nedolžnih življenj. In mi se vsega tega ne zavedamo. O, se, pa vendar jim ne pomagamo, ker včasih pač nimamo srca. Mi ne vemo, kaj je lakota, kajti naši želodčki so vedno polni, ne le kruha; vsega, kar si zaželimo.

Odpustite nam, umirajoči od glada, mi včasih pač nimamo srca...

Veri Stanisevljević, 8. razred

Vietnam je srečen, svoboden. Še vedno pa so tam ljudje žalostni. Veliko je pobitih, manjše hrane, hiše so porušene in vsi ljudje so slabo oblečeni. Otroci imajo šolo kar na travniku. Igrač in eladkerij skorej ne poznajo. Velik jim, da bi kmalo obnovili svojo domovino.

Mata Gregorčič, 2. razred

Kad imam vietnamske otroke. Sedaj so svobodni.

Tudi šentruperski šolarji bodo kupili tui otrokom torbice. Z veseljem sem prinesel v šolo denar.

Lepo bi bilo, če bi dedek Mraz obiskal tudi vietnamske otroke.

Cveto Stane, 2. razred

Vietnam - beseda, ki jo vsi mladi dobro poznamo. Beseda, v kateri je izraženo vse hrepenenje po sreči, ljubezni in svobodi. Vietnam, kraj, kjer si je ljubezen do rodne zemlje že priborila tó "zlato" svobodo. So Vietnamci res svobodni? Dal Leško živi - jo na prostem, brezskrbno lahko pojejo, čez njihovo nebo nič več ne brnijo smrtonosne letala. Pa vendar: ni sedimo in gledamo televizijo, poslušamo glasbo, brezskrbno beremo in pišemo naloge. Vsega tega pa oni nimajo: vsak trenutek so v mislih že pripravljeni na bombni napad, nekateri sploh ne poznajo ziru in svobode, poleg tega pa morajo vsi od najstarejšega do najmlajšega Vietnamca krepko poprijeti za delo, kajti njihova s krvjo preppjana in osvobojena zemlja je vsa v ruševinah. Moreli bodo graditi mesta in tovarne, hiše in šole, da bodo nekoč tudi njihovi otroci z nasmehom na ustnicah brez skrbi skakali po trsteh, gozdovih in občudovali svet, obojen s krvjo staršev...

Veri Stanisavljević, 8. razred

Mi se spominjamo že več kot trideset let osvoboditve, vietnamsko ljudstvo pa se sedaj v prvih mesecih svobode spominja trideset let, ki so jih preživeli v vojni. Kako se morejo sedaj preživljati, ko pa jim je vojna grozota vse pobrala? Kje prenočujejo, ko nimajo hiš? V kateri bolnišnici ozdravljajo bolnike, ko je vse porušeno? Kje imajo sole? Ne vem, kako bi odgovorila na vse to. Tudi jaz vem, kako težko je Vietnamu, ko nič nimajo.

Zato bom sodelovala pri akciji loco torbie za vietnamske učence, da vsaj malo olajšamo posledice dolgotrajne vojne.

Marijane Urbič, 7. razred

Vietnam je izbojeval najbolj veličastno zmago med eno največjih sil na svetu. Ta tridesetletna vojna je prinesla veliko žrtev in materialne škode. Zdaj, ko je konec vojne, je veliko otrok brez staršev, bratov in sester. Vietnamski narod mora zdaj obnoviti domovino. Američani so zmetali na tista tisoče ton bomb, zato so do danes porušeni. Veliko zemlje je nerodovitna, ker so jo Američani zastrupili z različnimi plini.

Želim, da bi se Vietnam čimprej opomogel in zaživel kot vsi drugi narodi. Saj so si to pošteno zaslužili.

Milan Gračan, 8. razred

Te krvi rože

DELO JUNAKI S POHORJA JE OBOGATILO NAŠE OBZORJE

Najbolj si bom zapomnila tovarištvo, ki je vladalo med borci, njihovo hrabrost za vse-
ko ped slovenske zemlje, v upanju na lepši jutrišnji dan. Milena Hrovat

Pohorski bataljon se mi je takrat vtisnil v spomin, ko so se tolkli z vseni močmi
in ko je voditelj rekel, naj vsak zase pusti en naboj. Najmlajši Šarhov sin pa je še
tisti naboj porabil za sovražnika. Marinka Mavec

V Pohorskem bataljonu so živeli ljudje, ki so hoteli s telesom in dušo ubraniti ta del
slovenske zemlje. Maks Kladnik

V meni se je porajel občutek, ki mi je docela razodel, kaj je vojna in kaj so storili
za nas ti resnično nepremagljivi Pohorci. Andreja Kugelj

Knjiga mi je obogatila obzorje že z enim samim vzklikom: Zadnji naboj prihraniti za-
se! Vera Stanisavljevič

Občutila sem, kako grdo je bilo, ko je naš človek izdal Pohorski bataljon. I. Zakrajšek

Kako so mogli opraviti partizani toliko akcij in se v poslednjem boju toliko časa
branili! Ne bom pozabil Šarhovitih besed na vprašanje, kdo je: Mi smo slovenski narod,
ki se bori proti Nemcem. Tone Grebenc

Ti borci bataljona so tudi nam pripomogli, da živimo sedaj v svobodni Sloveniji.

Mira Tomšič

Zgrozil sem se, da so Nemci poslali 2000 mož na še ne loo partizanov. P.Železnik

Prikaz resnično junaške borbe in nadčloveških naporov partizanov. S kakšno jekleno voljo so ti partizani premagovali vse ovire in šli raje v smrt, kot da bi bili Hitlerjevi sužnji. Jože Gregorčič

Partizani so si bili toveriši in so drug drugemu dajali pogum za boj. P.Breznikar

Ko sem prebrala to delo, so mi partizani v mislih povedali: "Vidiš, zato da ti danes'lepo živiš, smo se mi borili, padli, in s tem pokazali ljubezen do domovine." Z.Mikec

Borci Pohorskega bataljona so nas opozorili, kako se moramo bojevati mi, če pride do vojne. Mari Škarja

V delu sem videla, kakšni bi morali biti mi do domovine. Ivanka Ahlin

Kakršen pogum so kazali do domovine, so lahko vzor vsem nam, ki ne vemo, s kakšnimi težavami so se morali spoprijeti. Jože Revnikar

Ob branju se mi je porajala misel, da noben bataljon, nobena četa nima tako velike časti, tako velike borbenosti in tako veliko junaštva, kot ima Pohorski bataljon.

Marjan Mejdaš

Ob mukah, ki so jih doživljali partizani, sem šele spoznala, kako malo cenim in ne morem razumeti, kaj pomeni svoboda; koliko ljudi je za to svobodo dalo življenje! Zdi se mi, da so partizani najbolj dobri ljudje, saj so mnogi svoje življenje dali za nas, a mi pa jih včasih že kar pozabljamo.

Nada Zavrl

Ko so partizani prišli sovražnike, je postela naša domovina svobodna. Bile je vse porušene in razdejane. Ljudje so bili kljub temu srečni in veseli v svobodi. Začeli so graditi domove in obnavljati vso domovino. Sedaj živimo otroci v svobodni Jugoslaviji. Domovino moramo ljubiti in jo braniti, če bo treba.

Samo Franjga, 2. razred

Po vojni je bilo vse porušeno.

Ljudje so odhajali v delovne brigade. Te brigade so gradile ceste, hiše, železnice, tovarne in mostove.

Takrat otroci niso imeli modernih šol. V šolo so hodili skromno oblečeni. Za malico so jedli samo kruh. Vseeno pa so se zelo pridno učili in bili dobri pionirji.

Majda Podlogar, 2. razred

Moja stara mama je doživela hudo vojno. Imela je osem otrok, najmlajši je imel šest mesecev. Prišli so Italijani, vzeli očeta in ga odpeljali v internacijo.

Osem lačnih ust je ostalo brez kruha, brez doma in brez očeta.

Moja stara mama je bila po vojni še vedno žalostna. Sama je morala skrbeti za številno družino.

Vilma Marolt, 2. razred

Moja stara mama je doživela dve vojni. Po drugi vojni je bilo zelo hudo. Nekatere žene so ostale brez moža in otrok. Tudi tako se je zgodilo, da so pri hiši ostali samo otroci, ker so očeta in mame ubili sovražniki.

Bilo je veliko vojnih sirot.

Jože Kejaš, 2. razred

Ožkov domači kraj po vojni ni bil preveč porušen, pa so bili ljudje vseeno revni. Kadar je prišel dedek Kraz, niso dobili sladkarij, kot jih dobimo danes, temveč so dobili od mednarodne organizacije pakete, v katerih je bila hrana. Ko se je vojna končala, je bilo mnogo učencev brez staršev in take otroke so vzeli dobri ljudje. Pri takem učencu je sedel moj oče. Tisti učenec je bil doma iz Tuzle. Pozneje je odšel k svojim sorodnikom, očku pa je dal za spomin knjigo Zupančičevih pesni. Po vojni ni bilo dovolj papirja, zato so se učenci vedili pisati kar na papirnatih vrečkah. Pa tudi obleke so komaj dobili. Mladi pionirji so pol ure daleč šli na Savo po pesek, da so zgradili mladinski dom. Pesek so morali iti velikokrat iskat. Želim, da ne bi bilo vojn na svetu in da se ljudje ne bi ubijali.

Damjana Zupan, 3. razred

Ko se je končala vojna, so ljudje kar jokali od veselja. Bili so srečni. Ker so bile njihove hiše porušene, so jih morali znova zgraditi. Tudi šole so gradili. Zato so pri gradnji pomagali odrasli, mladinci, pionirji in tudi cicibani. Kmetje pa so morali pridno delati, da so imeli ljudje v mestih kaj jesti. Želim, da po vsem svetu ne bi bilo vojne.

Anka Krnc, 3. razred

Leta 1945 so partizani popolnoma premagali fašiste. Ljudje so začeli graditi: domove, tovarne, mostove in železnice. Po vojni smo bili mi revni. Takrat so nam pomagale druge države. Zdaj, ko je naša domovina bogata, pomagamo mi revnim državam.

Zoran Ramovš, 3. razred

V prvih letih svobode je bilo zelo težko. Ni bilo ne hrene in ne obleke. Sole so bile vse porušene. S težavo so začeli obnavljati polje in domove, saj je bilo vse porušeno, požgano in neobdelano. Trgovine so bile vse izpraznjene, le malo je še bilo v njih. Vse so dobili le ne karte, katere je preskrbela občina.

Moja babica se še spominja dogodka iz tistih prvih let po svobodi. Nekega dne je babica in še nekaj vaščanov kopalo v vinogradu na Trbincu. Otroci so se igrali pod vinogradom. Nenadoma je grozovito počilo. Otroci so bili namreč odkrili bombo. Tolkli so s kamenčki in bomba je eksplodirala. Bilo je sedem otrok. Šest jih je bomba na nestu ubila, enega pa je hudo ranila. Babica ga je na kmečkem vozu odpeljala v bolnico v Novo mesto. V bolnici ni mogel ne živeti ne umreti, zato so ga dali domov. Čez kak teden pa so ga spet peljali v bolnico. Od eksplozije je bil ves črn. Čez štirinajst dni je babica peljala v bolnico neko žensko. Vprašala je, kaj je z dečkom. Rekli so, da je še živ. Šla ga je obiskat. Morali so ga hraniti, sam ni mogel jesti. Babica je vprašala, če bo ozdravel. Rekli so, da mu ni več upanja. Knelo jo ležal v krsti.

Stara mama je rekla: "Še dane, ga vidim, kako leži desetletni Marjan v beli krsti. Tega dogodka ne bom nikoli pozabila."

Mojca Loker, 4. razred

Svoboda. Požgani domovi, neobdelana polja, lakote, revščina... Vse to je prinesla vojna. Otroci so ostali brez mater, žene brez mož...

Dekleta in žene so morale greti in prijeti za vsako težko delo. Morale so delati na polju, preživljati otroke, hoditi na dnino, da so lahko živeli. Ker je mnogo žena izgubilo može, so morale pošiljati na dnino tudi otroke. Zivine niso imeli, zato so morale narediti vse z lastnimi rokami.

Vojna je zelo hude in si je ne želi noben človek.

Alenka Kotar, 4. razred

Kavno v naših krajih je tekla meja med ozemljem, ki so ga na začetku druge svetovne vojne zasedli Nemci, in med tistim, ki so ga zasedli Italijani.

Šestnajst korenjakov nas je bilo. Zmenili smo se: "Danes v mraku se bome razvrstili po kraju, kjer je tekla meja! Kdor bo našel mino, bo zmagal. Če bo kdo našel celo dve, bo priznan za komandanta naše čete."

Znočilo se je, šli so na delo. V zeulji, kjer je bila meja, so bile zakopane mine take vrste: če je bila obtežena tri kilograme, je eksplodirala. A fantje so bili kljub nevarnostim, ki so nadnje prežale, pogumni. Prva nesreča se je zgodila Jožetu, ki mu je odtrgelo roko in razbilo kost na nogi. Ko je drugič prišlo do nesreče, ee je pretrgala nit življenja enajstletnemu Ludviku. Ko so drugi zaslišali pok, ee se takoj spre- menili v strahopetne zajce. Razbežali so se domov. Ludvika so našli šele naslednji dan. Eno roko so dobili približno deset metrov od mrtvega trupla. Skopali so mu grob na pokopališču in mu zapeli nekaj pesmi za slovo.

Nesreča nikoli ne počiva!

To mi je povedal stric, saj je bil on tisti Jože, ki je izgubil roko in ima zdaj po-
habljeno nogo.

Bernarda Lamovšek, 5. razred

Bryatelijstov

beseda

vech

besed

Najboljši prijatelj mi je moja mama. Kada jo imam in ona ne ima rada.

Zvonka Tišina, 4. razred

Kdor nima prijatelja, mu je zelo težko. Toni Krnc

Prijateljico sem spoznala v nesreči. Pomagala mi je, ko sem nesrečno padla.

Vedno jo bom imela rada.

Mariinka Lamovšek

Prijatelj mi je svetovalec, me obišče, kadar sem bolna, pomaga pri učenju. Dober prijatelj mi je zvest tovariš.

Jelka Gregorčič

Dober prijatelj je kot zdravje, ki ga ne žalost nimam. Veliko zaspen v prijateljstvo. Najbolj si želim zdravja in dobrih prijateljev. Betka Možina.

Prijateljica mi pomeni veliko bogastvo, ki sem si en priobila. Lili Petko

S prijateljem se lahko pogovarjam, igram, in zaspen svoje težave. Prijateljja nočem izgubiti.

Alenka Koter

Najboljši prijatelj je zame človek, ki je dobrega srca. Milenca Primožič

Dober prijatelj mi pomeni več kot vse bogastvo na svetu. Vinko Ruparčič

Če ne bi imel prijateljev, bi moral biti čisto sam. Prijatelji mi večkrat kaj povedo, jaz pa njim. German Marolt, 6. razred

Prijatelja potrebujem zato, da mi razodenem svoje težave in jih skupaj laže prebredem. Božo Kurent

Ko sem bila na plavalnem tečaju pa je imela tovarišica dovolj drugih, da jih je učila plavati, je meni priskočila na pomoč prijateljica. Milena Golob

Prijateljico potrebujem zato, da se ob njej razvedrin, da ji povem tisto, kar skrivam v sebi, kar me boli v srcu. Če se zgodi kaj pomembnega, ji povem. Z njo se lahko pogovorim, ona mi svetuje.

Mihelca Gregi

Prijatelj je poleg najžejših sorodnikov najdražji človek na svetu. Dan. Grman

Kadar smo v stiski, se radi navežemo na prijatelja. Zvonka Breznikar, 7. let.

Že prijateljico bi storila vse. Jožica Breznikar

Prijatelj mi pomeni vse, kar si človek misliti more.

Rupert Ramovš

Prijatelj mi pomeni osebo, na katero se lahko zanesem.

Anica Gregorčič

Če človek ne bi imel prijatelja, bi bilo teko, kakor da bi bil brez rok.

Marija Markelj

Prijatelj je človek, ki mu zeupeš in mu ponegaš.

Milica Koščak

Prijateljica daje upanje, da vsaj enemu lahko zeupam težave in lepe trenutke.

Ida Zgonc

Prijateljica je kot mama, ki mi ob težkih dneh pomaga in mi vedno stoji ob strani.

Marinka Starič

Žena si je med NOB
prilobila enakopravnost

POGOVOR Z AKTIVISTKAM OF

V večernem popoldnevu sem se pogovarjala z aktivistko in sekretarko OF v Čentrupertu Ančko Hribar, nositeljico več priznanj, kot so: prvi aktivistični znak, odlikovanje OF, nedeljo zaslug za narod in značko ANZ.

Pogovarjali sva se, kako so ustanovili, ali in kako so delovali terenski odbori.

"Kdo je dal pobudo za ustanovitve v našem kraju?" sem najprej vprašala.

"Pobudo so dali predstavniki, ki so že hodili na sestanke v druge kraje. Večkrat sta prišla v Čentrupert Bogdan Ušolnik in Vile Brest ter pogovorila ljudi o narodnoosvobodilnem boju, o OF in drugih organizacijah."

"Kdaj je bil ustanovljen terenski odbor v Čentrupertu in kako je deloval?"

"Okoli 1942. Vključene so bile tudi žene, ki so zbiralale esmitetni material, hrano in drugo. Odborniki so delali tudi kot kurirji, ker letnih tur ni bilo. Med našo vasjo je bila tudi partizanska bolnica, zdajšje ranilnice, pod našo osarbo. Ta odbor je deloval za Čentrupert in okolico."

"Kako so ljudje sprejeli nalogo?"

"Veliko jih je sprejelo z razumevanjem, prišlo pa je tudi do izdajstva in nekaj njenih privrževnih članov se tudi ustrelili. Organizacija OF je delovala tudi po vojni, ko je bilo treba obnoviti mnoge porušene kraje."

Občudovala sem tovarišico Ančko, ki je med vojno in po njej vseskozi polegala ljudem - danes še posebno kot aktivistka FK.

Lilica Koščak, 7. razred

Osmi marec je med najlepšimi prazniki. Takrat čestitamo mami in ji izročimo šopek cvetic ter čestitko.

Moja mama bi bila letos stara 48 let. Bila je majhne postave. Bila je gospodinja. Zelo dobro je kuhala. Vse je pospravila sama. Ko je hudo zbolela, je prišla k nam njena teta, da je pospravila in kuhala, ker je mama ležala.

Kmalu je morala mama iti v bolnico. Vsako nedeljo sva jo šla z stom obiskat. Ležala je v šok sobi. Bila je operirana. Ko sva jo šla neko nedeljo obiskat, sta šla z nama tudi brata. Mama je bila že v drugi sobi.

Kmalu po tistem je pripeljal k nam rešilec. Notri je bila mama. Bila sem zelo vesela, da je prišla. Šofer, ki me je že poznal, mi je dal petdeset novih dinarjev. Mama je šla takoj ležat. Drugi dan je prišla zdravnica, da je dala mami injekcijo.

Potem je hodila zdravnica k mami vsak dan. Vsake tri dni je prišel tudi zdravnik. Kadar je prišel zdravnik, sem se skrila, ker sta brata rekla, da mi bo dal injekcijo. Kmalom mama ni mogla nič več vstati. Nekega dne ob petih zjutraj je hotel iti ata v službo. Moj brat mu je povedal, da mama ne diha. Ata je šel takoj v sobo in je videl, da je mrtva. Bila sem zelo žalostna. Tudi brat in ata sta bila zelo žalostna. Ata je potem šel v šantpratt, da se anorčil hrake v Ljubljeno, kjer je bil v šoli. Brat je takoj po sporočilu prišel domov. Vsi smo bili žalostni.

To je bilo pred tremi leti.

Ob osmem marcu smo dali mami vsako leto šopke cvetic in čestitko, zdaj pa ji ne sem cvetlice na grob.

Dragica Ramovš, 4. razred

Preprostost besede ~ glasilo
ovinarskega krožka o. š.

Sentrupert

1975/76 leto VI.

Ištevila 1

Ištevilo izvodov: 110

uredniški odbor:

D. Lamentek, A. Rugej, M. Šiško,

J. Breznikar, M. Urbiz, M. Tomšič

mentorja: D. in J. Zupan

Off solidarnosti z Vietnamom

in ob zaključku praznovanj tridesetletnice
osvoboditve ter mednarodnega leta ženske